

A a

A, a

od A do Z; od a do zet

„od początku do końca; wszystko; w całości” –
від а до я; від альфи до омеги.

АВРАНАМ

pójść do Abrahama na piwo

„umrzeć” –
піти до праотців (до прадідів).

АЧУ

achy i ochy; ochy i achy

„słowa wyrażające zachwyt, zwykle nienaturalny” –
охи та (й) ахи.

АДАМ

od Adama i Ewy

„od samego początku” –
від Адама (та Еви).

АДРЕС

1. pod niewłaściwym (fałszywym) adresem

„o niewłaściwie skierowanych uwagach, pretensjach, prośbach” –
не за адресою.

2. powiedzieć coś pod czyimś adresem

„powiedzieć coś złośliwego, mając na myśli konkretną osobę” –
сказати щось на чийсь (когось) адресу.

АФІСЗ

utrzymać się / utrzymać się na afiszu; nie schodzić z afisza

a) „o sztuce teatralnej: być wystawionym, wystawianym na scenie” –
не сходити зі сцени;

b) „o filmie: być wyświetlanym” –
не сходити з екрану.

АКЦЕНТ

1. akcent spoczywa na czymś

„coś jest szczególnie ważne” –
головне полягає у чомусь.

2. kłaść/położyć akcent na coś

„przywiązywać do czegoś szczególną uwagę, uznawać, uznać coś za godne uwagi” –
робіти/зробіти на́голос (акце́нт) на чо́мусь.

AKCJA**1. czyjeś akcje idą w górę**

„ktoś staje się coraz bardziej ceniony, wpływowy” –
чи́сь акції підві́щуються (підніма́ються, іду́ть вгóру).

2. czyjeś akcje spadają (idą w dół)

„ktoś traci pozycję, wpływy” –
чи́сь акції па́дають.

ALARM**1. bić (uderzyć) na alarm; podnieść (wszczęć, wywołać) alarm**

„zwracać, zwrócić czyjąś uwagę na groźne, niepomysłne zjawisko, niepokojącą sytuację, wzywać, wezwać do działania” –
бі́ти триво́гу; забі́ти на спóлох.

2. fałszywy alarm

„wiadomość, która wywołała zamieszanie lub spowodowała podjęcie jakichś działań i okazała się nieprawdziwa” –
фа́льші́ва триво́га.

ALFA**książk. alfa i omega**

a) „początek i koniec” –
а́льфа й оме́га;

b) „o człowieku, który dużo wie i jest niekwestionowanym autorytetem w jakichś sprawach” –
вели́кий авторите́т (в чо́мусь).

AMEN**1. jak amen w pacierzu**

„na pewno, bez wątpienia” –
напе́вно; як пі́ти да́ти.

2. jeszcze nie amen

„jeszcze nie koniec” –
ще не ве́чір.

3. na amen

„całkowicie, zupełnie” –
оста́точно; ці́лкові́то.

AMERYKA**pot., iron. odkrywać/odkryć Amerykę**

„dowodzić, dowieść czegoś oczywistego lub tego, co zostało już dowiedzione” –
ві́дкрива́ти/ві́дкрі́ти Аме́рику.

AMERYKANKA**wolna amerykanka**

„o postępowaniu, w którym nie przestrzega się żadnych norm” –
бої без правил.

AMORY**1. wdać się w amory**

„flirtować” –
фліртувати.

2. wybić komuś amory z głowy

„zmusić kogoś do rezygnacji z miłości” –
вїбити комусь амурї (кохання) з голови.

ANDRONY**pleść (wyplatać, prawić, wygadywać) androny**

„mówić głupstwa, mówić bez sensu, bez zastanowienia” –
вести (пестї, молоти) дурніці (нісенїтницї); теревенї правїти (розвóдити,
точїти); розвóдити андрони.

ANGLIK**Anglik (Francuz) z Kołomyi**

„Polak, który udaje Anglika (Francuza, cudzoziemca)” –
~ псевдоанглїєць (псевдофранцúz); самозванець.

ANTENA**być (utrzymać się) na antenie**

„o programie telewizyjnym lub radiowym, filmie itp.: być na żywo nadawanym
przez radio, telewizję” –
бути в ефірі (тривалий час).

APOLLO**piękny jak Apollo (jak młody bóg)**

„bardzo piękny (o mężczyźnie)” –
гáрний (красівий) як Аполлón (як бог).

APTEKA**jak w aptece**

„bardzo dokładnie, często do przesady” –
як в аптэці.

ARGUMENT**żart. szeleszczący argument**

„łapówka” –
хабáр.

ARIADNA**książk. nić (nitka, kłębek) Ariadny**

„sposób wybrnięcia z bardzo trudnej sytuacji” –
арїаднина нїтка (нїтка Аріадни).

ARMATA**1. można było(by) z armaty (armat) strzelać**

„ktoś nic nie słyszy (przeważnie o mocnym śnie)” –
хоч з гармати (гармат) стріляй.

2. strzelać z armaty (armat) po wróblach

„niepotrzebnie tracić siły” –
стріляти (біти) з гармат по горобцях.

ARTYLERIA*pot.* **ciężka artyleria**

„o kimś ociężałym, leniwym, powoli myślącym” –
~ загальмований.

AS**1. as atutowy**

„o osobie, której udział w czymś daje gwarancję sukcesu” –
центральна фігура.

2. mieć asa w rękawie

„ukrywać jakiś ważny (często nieuczciwy) argument, którego w razie potrzeby można użyć” –
мати козир (у руках).

3. wyciągnąć asa z rękawa

„posłużyć się jakimś ważnym, dotąd nie ujawnionym argumentem” –
вікинути (вітягнути) козира.

ATMOSFERA**atmosfera gęstnieje (staje się gęsta)**

„napięcie wzrasta i grozi konfliktem” –
атмосфера згущується.

ATUT**mieć wszystkie atuty w ręku**

„mieć wszystkie możliwości zrealizowania, osiągnięcia czegoś, argumenty przemawiające za czymś” –
мати всі козири в руках.

AUSPICJE**1. książk. pod czyimiś auspicjami**

„pod czyjąś opieką, pod czyimś zwierzchnictwem” –
під егідою (під керівництвом) когось, за сприяння когось.

2. książk. pod dobrymi (złymi) auspicjami

„w sprzyjających (niesprzyjających) okolicznościach; pod dobrą (złą) wróżbą” –
у сприятливих (несприятливих) умовах; з перспективами на успіх (без перспектив на успіх).

AWANSE**robić (czynić) komuś awanse**

„być dla kogoś szczególnie uprzejmym, starać się pozyskać czyjeś względy” –
подавати комусь надію; виявляти особливу увагу до когось.

AWANTURA

książk., żart. **awantura arabska**

a) „nieprawdopodobna, niezwykła awantura” –
страшний скандал;

b) „niezwykłe, niecodzienne zajście” –
тісяча і одна ніч; неймовірна пригода.

А а

А

być а і є (być а є)

„zachowywać się w sposób pretensjonalny” –

розм. надувати щóки; гнúти (дёрти, задира́ти) кiрпу (но́са).

B b

BAВKA

pot. na dwoje **babka wróżyła**

„o sytuacji, której wynik jest niepewny, która może się rozwinąć w dwóch różnych kierunkach” –

баба надвоє ворожила (гадала); казала Настя, як удасться.

BACZNOŚĆ

mieć się na bacności (*przed kimś, przed czymś*)

„być czujnym, ostrożnym w stosunku do kogoś, czegoś; uważać, pilnować się” –
бути напоготові (насторóжі); (ма́ти) вухо (вуха) насторóжі.

BAJKA

1. bajka o żelaznym wilku

„opowiadanie o czymś, co wydaje się nieprawdopodobne, nierealne, w co trudno uwierzyć” –

казка про білого (сірого, солóm’яного, рябо́го) бичка́.

2. bajka (historia) z tysiąca i jednej nocy

„o czymś bardzo dziwnym, nie do uwierzenia” –
візнати *щось* неможли́вим, вігадкою.

3. włożyć coś między bajki

„uznać coś za rzecz niemożliwą, nieprawdziwą, zmyśloną” –
ні в ка́зці сказа́ти, ні перо́м о́писати.

BAKCYL

połknąć bakcyła; zarazić się bakcylem

„stać się gorącym zwolennikiem czegoś, polubić coś bardzo, zainteresować się czymś” –
захо́питися *чимось*; ста́ти прихі́льником *чогось*; увійти́ у смак.

BAKIER

1. pot. być z kimś na bakier

„być z kimś w niezgodzie, w konflikcie” –
бу́ти (жи́ти) з *кимось* не в ла́ду (не в зла́годі, не в ла́годі, не в зго́ді).

2. pot. być z czymś na bakier

„niezbyt dobrze coś umieć, nie znać się na czymś, nie potrafić czegoś” –
~ зна́тися (розумі́тися) як свиня́ на пе́рці.

BAL

sprawić (urządzić, wyprawić itp.) komuś bal

„zrobić komuś awanturę, rozprawić się z kimś, dać (spuścić) komuś lanie” –
да́ти (зада́ти) *кому́сь* пе́рцю; нагрі́ти *кому́сь* чу́ба.

BALON

pot. **robić/zrobić z kogoś balona** (durnia, frajera, głupca, głupka, idiotę, jelenia, wariata); **robić/zrobić kogoś w balona**

„ośmieszać, ośmieszyć kogoś, kpić, zakpić z kogoś” –

ші́ти/поші́ти (обу́ти) *когось* в дурні; робі́ти/зробі́ти дурника з *когось*.

BALSAM

balsam dla duszy (na czyjąś duszę)

„o czymś, co łagodzi cierpienia moralne, przynosi ulgę, spokój, pociechę; pociecha” –
 бальза́м на ду́шу (на ráну).

BANIA

1. *pot.* **ktoś, coś (jest) do bani; do bani z czymś**

„zwrot wyrażający niezadowolenie z kogoś, z czegoś; coś nie nadaje się do niczego; ktoś nic niewart, coś nic niewarte” –

ні до чо́го не надае́ться.

2. **ktoś (jest) na bani** (na bańce, na cyku, na gazie, pod gazem, na rauszu, pod dobrą datą, pod muchą)

„ktoś jest pijany, podпиты” –

жарт. бу́ти під му́хою (під га́зом, під гра́дусом, під хмелько́м).

BANIALUKI

opowiadać (pleść, prawić) banialuki

„mówić głupstwa, mówić bez sensu; zmyślać” –
 плесці́ (верзті́) нісенітниці.

BANK

1. *pot.* **coś jest u kogoś (pewne) jak w banku**

„coś jest u kogoś pewne, bezpieczne” –
 на *когось* мо́жна розрахо́вувати.

2. *pot.* **mieć coś jak w banku**

„mieć coś zapewnione” –

щось бу́де в ці́лості у *когось*.

BAŃKA

coś pęka/pęknie (pryska/prysnie) jak bańka mydlana

„coś szybko znika” –

щось ло́пається (прі́скає) / ло́пне (прі́сне) як мильна бу́льбашка.

BARAN

1. **głupi jak baran** (jak koza, jak cap, jak osioł, jak kot, jak gęś)

„bardzo głupi” –

дурни́й як ба́ра́н (як ві́вця, як козе́л, як ца́п, як осе́л, як теля́).

2. **brać/wziąć (nieść/nosić) kogoś na barana**

„umieścić, umieszczać kogoś na plecach, podtrzymując jego nogi rękami, nosić kogoś w ten sposób” –

посади́ти *когось* на ши́ю; взя́ти *когось* на ко́пки-ба́ра́нки.

BARANEK**ktoś łagodny (potulny) jak baranek (jak jagnię)**

„ktoś bardzo łagodny, spokojny, potulny” –

хтось смірний (лагідний) як ягня.**BARAK****1. dźwigać coś na swoich barkach**

„mieć trudne, przykre obowiązki, czuć się odpowiedzialnym za coś” –

нести *щось* на своїх плечах.**2. przerzucać/przerzucić (zrzucić/zrzucić, zwałać/zwalić, składać) coś na czyjeś barki**

„obarczyć, obarczać kogoś czymś; przełożyć na kogoś obowiązki, odpowiedzialność za coś” –

перекладати/перекласти *щось* на чужі (*чиїсь*) плечі.**3. spoczywać na czyichś barkach**

„należeć do czyichś obowiązków” –

лежати на *чиїх*, *когось* плечах.**4. wziąć/brać coś na swoje barki**

„obciążyć się, obciążać się jakimś obowiązkiem, wziąć, brać na siebie odpowiedzialność za coś, kłopotać się o kogoś, o coś” –

взяти/брати на себе (всю) відповідальність.

BARSZCZ**tani jak barszcz**

„bardzo tani” –

дешевий як борщ; дешевший від грибів (від дірки з бублика).

BARWA**1. malować (przedstawiać, widzieć) coś w ciemnych (czarnych) barwach (kolorach)**

„zapatrywać się na coś pesymistycznie, przedstawiać coś z najgorszej strony” –

малювати (бачити, уявляти) *щось* у чорних (сірих) барвах (у темному світлі); дивітися на *щось* крізь темні окуляри.**2. malować (przedstawiać, kreślić) coś w jaskrawych barwach (kolorach) (jaskrawymi barwami (kolorami))**

„malować, przedstawiać coś w sposób przesadny, ze specjalnym uwzględnieniem pozytywnych cech” –

виставляти (подавати) *щось* у кращому світлі.**3. malować (przedstawiać, widzieć) coś w jasnych (różowych, tęczyowych) barwach (kolorach)**

„zapatrywać się na coś optymistycznie, przedstawiać coś z najlepszej strony” –

малювати (бачити, уявляти) *щось* у рожевих барвах (у рожевому світлі); дивітися на *щось* крізь рожеві окуляри.**BARY****1. brać się / wziąć się z czymś za bary**

„próbować, spróbować przeciwstawić się czemuś sprawiającemu trudność” –

міряться/помірятися силами з *чимось*.

2. brać się / wziąć się (chwytać się, wodzić się) z kimś za bary (za czuby, *posp. za łby*)

„podejmować/podjąć walkę, bić się / pobić się, mocować się / pomocować się z kimś” – бр́атися/взя́тися за ба́рки (за чу́би).

BAT

1. jak z bata (bicza) trzasł (strzelił)

„bardzo szybko” –

як (якби́) батаго́м ля́снув.

2. *pot. spuścić (sprawić) komuś* baty (ciągi, lanie, łomot, manto)

„dotkliwie zbić, wychłostać kogoś” –

да́ти кому́сь по зубáх; нам’я́ти кому́сь бо́ки (шкúру).

3. ukrećić/kręcić na siebie (*na kogoś*) bat (bicz)

„ściągnąć, ściągać na siebie lub na kogoś skutki swojego postępowania, zadziałać, działać na własną niekorzyść, przyczynić się, przyczyniać się do własnego niepowodzenia” –

дія́ти про́ти се́бе; ~ пиля́ти гі́лку, на якій сиді́ш.

BAWEŁNA

nie owijać czegoś (niczego) w bawełnę (w bibułkę)

„mówić o czymś wprost, szczerze, bez niedomówień” –

говори́ти/каза́ти у ві́чі (в о́чі).

BAK

pot. zbijać baki

„spędzać czas na próżnowaniu, próżnować” –

ба́йдики (ба́йди) бі́ти.

BE

pot. ani be, *ani* me (*ani* kukuryku); *ni* be, *ni* me

„ani słowa, nic (nie mówić), nie potrafić niczego powiedzieć” –

ні (а́ні) бе, ні (а́ні) ме (ні кукури́ку); а́ні бе, а́ні ме.

BECZKA

1. beczka (studnia) bez dna

„o kimś (czymś), kto (co) wymaga ciągłych nakładów” – бездо́нна я́ма (бо́чка).

2. *książk. beczka* (praca) Danaid

„bezowocny, niekończący się trud” –

бо́чка Данаї́д.

3. beczka prochu

„obszar, na którym panuje napiętą sytuacją, mogąca w każdej chwili doprowadzić do konfliktu zbrojnego” –

бо́чка поро́ху (з поро́хом).

4. (*ktoś*) gruby jak beczka (*pot. jak* beka, *jak* wieprz); *posp. tłusty* (spasiony) *jak* wieprz

„o kimś bardzo grubym, otyłym” –

товсти́й як бо́чка.